

Przestrzeń spotkania II: serbski „Akt” w „Tekstualiach”

Z przyjemnością oddajemy do rąk Czytelników wybór tekstów literackich i recenzji z serbskiego periodyku „Akt. Časopismo o Literaturze, Kulturze i Sztuce”, który został założony w mieście Valjevo w kwietniu 2001 roku przez Dejana Bogojevicia, pisarza, krytyka literackiego, malarza. Jak dotąd ukazały się 43 numery tego periodyku. Swoistość „Aktu” na tle innych czasopism wydawanych współcześnie w Serbii polega między innymi na tym, że od momentu powstania ma on profil międzynarodowy oraz wyróżnia się starannie opracowaną artystyczną szatą graficzną. Czasopismo współpracuje – w duchu otwartości – z periodykami o podobnym profilu publikowanymi w Serbii i za granicą, takimi jak „Apokalipsa” (Słowenia), „Tekstualia” (Polska) czy „Koreni”. Jednak „Akt” był prezentowany nie tylko w tych tytułach. Informacje o nim ukazywały się także na łamach wielu serbskich czasopism. Był również przedstawiany kilkakrotnie na międzynarodowym festiwalu „Review within Review” („Časopismo w časopišmie”) organizowanym od siedmiu lat przez słoweńskie wydawnictwo „Apokalipsa”. „Akt” współpracuje z autorami z Serbii, Macedonii, Nowej Zelandii, Wielkiej Brytanii, Japonii, Czarnogóry, Rumunii, Polski, Łotwy, Słowenii, Chorwacji i innych krajów. Jest jedynym tego rodzaju periodykiem wydawanym w Valjevie. Na łamach „Aktu” ukazują się poezja, proza, dramaty, tłumaczenia oraz wywiady poświęcone literaturze i sztuce. Każdego roku czasopismo ogłasza międzynarodowy konkurs (jedyny w Serbii o takim profilu) na najlepszą krótką prozę. Dzięki niemu udało się oddać do rąk czytelników siedem antologii zawierających starannie wyselekcjonowane i niepublikowane wcześniej teksty. W 2008 roku „Akt” otrzymał nagrodę „Złota Litera” za publikację najlepszej w Serbii książki prezentującej krótką prozę. Oprócz Dejana Bogojevicia w skład redakcji wchodzi: Dušan Stojković, Srba Ignjatović, Mirosljub Todorović, Pero Zubac, Danijela Padejski, Milivoj Kostić i Danijela T. Bogojević.

Prezentowany Państwu wybór tekstów ze wspomnianego czasopisma przygotowany przez Dejana Bogojevicia stwarza niepowtarzalną szansę zapoznania się z serbską literaturą najnowszą (najnowszą nie tylko z nazwy), na której przekład i publikację w formie książkowej trzeba byłoby czekać zapewne wiele lat. Na łamach „Aktu” w „Tekstualiach” znajdują Państwo wiersze Danijeli T. Bogojević, Obrena Risticia, Dušana Stojkovicia, Milicy Ilić Gačić, Mariji Škornički, krótką prozę Danijeli Padejski, Dušana Stojkovicia, Đorđe-ga Otaševicia, Dejana Bogojevicia, Baja Džakovicia, Danijeli T. Bogojević, Srby Ignjatovicia, haiku wybitnej, niezwykłej już poetki związanej z Valjevem, Desanki Maksimović, a także Jovanki Božić, Milicy Ilić Gačić, Radmily Bogojević, Ivany Pantelić, Dejana Bogojevicia, Dušana Vidakovicia, dramat Dejana Bogojevicia oraz recenzje napisane przez Dušana Stojkovicia i Dimitara Anakieva.

Publikacja wspomnianych tekstów nie doszłaby do skutku, gdyby nie zaangażowanie i staranność tłumaczy: Miłosza Waligórskiego oraz Magdaleny Bręgiel, którym w imieniu własnym oraz redakcji „Tekstualiów” chciałabym najserdeczniej podziękować za trud włożony w przygotowanie przekładów. Kiedy w numerze 4 (19) 2009 na łamach „Tekstualiów” ukazało się dwieście stron tłumaczeń z literatury słowackiej przygotowanych przez Miłosza Waligórskiego, Izabelę Zajęc oraz Katarzynę Jach, dziękowałam Miłoszowi w sposób szczególny, pisząc, iż „nieprzerwanie od trzech lat współpracuje z »Tekstualiami« jako tłumacz, bez względu na zmieniającą się w sposób doraźny – raz na lepsze, raz na gorsze – kondycję finansową czasopisma” i że „temu rodzajowi współpracy, jaki prezentuje między innymi Miłosz, zawdzięczam jako redaktor siłę do przezwycięzania kolejnych kryzysów i dobre myśli, które pozwalają wierzyć, że w kulturze pomimo trudności wszystko jest możliwe”. Minęły kolejne dwa lata i nic się pod tym względem nie zmieniło – stąd cytata. Powtórzenie wzmocni – mam nadzieję – wydzwięk tych wyrazów wdzięczności.

Prezentacja „Aktu” w „Tekstualiach”, których łamy po raz drugi stają się w szerszym zakresie przestrzeni spotkania literatur i kultur, odbywa się w ramach międzynarodowego projektu „Czasopismo w czasopiśmie” zainicjowanego przez Primoža Repara i Stanislavę Chrobakovą-Repar, redaktorów słoweńskiej „Apokalipsy”. „Tekstualia” znalazły się w gronie partnerów tego przedsięwzięcia w 2009 roku. Dzięki współpracy międzynarodowej wydawców, redaktorów i autorów czasopism polscy czytelnicy „Tekstualiów” zyskali w 2009 roku możliwość lektury obszernego wyboru poezji, prozy oraz tekstów eseistycznych, które ukazały się w ostatnich latach na łamach słowackiego czasopisma „Romboid” („Tekstualia” nr 4/19 2009). Owocem tej współpracy była także publikacja tłumaczeń z literatury serbskiej i austriackiej. Z kolei czytelnikom serbskiego „Aktu” w 2010 roku zaprezentowane zostały artykuły, poezja i proza (przełożone na serbski przez Olgę Lalić-Krowicką) drukowane pierwotnie na łamach „Tekstualiów”. W 2011 roku redaktorzy „Aktu” planują kolejną edycję tłumaczeń z języka polskiego.